

ende Staten van Hollandt ende Zeelandt, ende gheassocieerde, onlancx ghemaeckt; hebben gheagreeert ende gheapprobeert, agreeeren ende approberen by desen, alle 'tgundt wes by de voornoemde Ghedeputeerde met sijne voorsz. Excellentie op de voornoemde poincten ende articulen ghebefoigneert, gheraemt ende ghesloten is, volghende de schriftelijcke articulen daer van zijnde. Ghevende de voornoemde noch voortst laft ende macht, en commissie speciael, om van onser aller wegghen met sijne voorsz. Excell. te tracteren, ende in alles te overkomen, ende namentlijck, nopende het different ghevallen op 't poinct van de imposten ende contributien, sulcx als de selve tot prosperiteyt, welvaert, ende minste quetsinghe van de Lande bevinden sullen te behooren, ende noodtlijck te zijne; belovende voor goet, vast ende onverbrekelijck te onderhouden, alle 'tgundt by de voornoemde Ghedeputeerde hier inne alreede ghedaen is, ende noch gedaen sal worden, alles sonder arch ofte list. t'Oirconden deses, soo hebben wy Bailliu, Burghemeesters ende Schepenen voorsz. deses van onsent wegghen, ende ten versoecke van de voorsz. Bailliuwen, Schouten ende Schepenen van den voorsz. Eylande, bezeghelt met 'tzeghel ten saecken, ende doen onder teekenen by onsen Secretaris. Actum den 25 Februarij, anno 1577. Gheteeckent onder de plijcke, Joby.

Beyde de voorsz. commissien ofte procuratien ghezeghelt zijnde met 'tzegel, zijnde ter saecken der voorsz. Stede van der Goes, in groenen wasse; ende dat de voorsz. Ghesanten uyt kracht van de voorsz. commissie aen sijne Excellentie gheexhibeert hadden seeckere poincten ende articulen, op de welcken sy bereydt waren hen te begheven onder den Gouvernemente van zijnder Excellentie; soo heeft sijn Excellentie daer op schriftelijck gheantwoordt, ende de voorsz. Ghesanten hebben op de selve antwoorde gherepliceert, hebben eyndelinghe de voornoemde Heere Prince ter eenre, ende de voorsyde Ghesanten ter andere zijden, ghesloten ende veraccordeert, sluyten ende veraccorderen midtsdesen, de poincten hier na volghende;

- I. Eerst, aengefien dat de Stadt van der Goes, ende Eylandt van Zuydtbevelandt, als in dit voorleden oorloghe niet ghedaen hebbende met 'tmerendeel van de andere Steden ende Eylanden van Zeelandt, oock ghebleven zijn by de exercitie van de Catholijcke Roomsche Religie, soo wel als die van Brabandt, Vlaenderen, ende andere Provincien; soo is mijn Heere den Prince voornoemt, te vreden, dat in de voorsz. Stadt ende Eylande,

¶ D D D ;

d'exer-

d'exercitie van de selve religie ghecontinueert werde; belovende by dese te onderhouden alles, wes desen aengaende by 't vierde artijckel van de pacificatie gheaccordeert ende besloten is, ende dien volghende niet toelaten, dat yemandt, van wat lande, conditie, ende qualiteyt hy zy, binnen de voorsz. Stede van der Goes, ende Eylandt van Zuydtbevelandt yet attentere, dat teghen die ghemeene ruste ende vrede soude moghen zijn, ende sonderlinghe teghen de voorsz. Catholijcke Roomsche religie, ende exercitie van dien; noch oock, dat yemandt ter cause van dien gheinjurieert, gheirriteert, ofte over ghelijcke acte gheschandaliseert worden. Behalvens, dat soo wel die van Hollandt ende Zeelandt, als alle andere, geoorloft zijn binnen der voorsz. Stede van der Goes, ende Eylandt van Zuydtbevelandt, in alle vryheydt ende verseeckertheyt te hanteeren, gaen, keeren, wonen ende traficqueren, koopmansghewijse ende anders, sonder in der consciencie ondersocht, ofte ter cause van dien gheinquieteert te werden; nemende sijne Excellentie ten sijne voorsz. in haer protectie ende sauvegarde, alle Kercken, Godshuysen, ende Geestelijcke plaetsen der voorsz. Stede ende Eylande, met alle Geestlijcke persoonen van de voorsz. religie, die daer jeghenwoordich zijn, ende noch sullen willen komen, met alle heure goeden ende ghevolgh.

I I. Is voorts ondersproocken, dat sijn Excellentie egheen Gouverneur ofte Superintendent, knechten, of krijghsvolck binnen der voorsz. Stede ende Eylandt in guarnisoene en sal doen legghen, dan tot koste van de ghemeene saecke, oock by voorweren ende toestaen van de Magistraet der selver Stede, ende dat in tijde van noode, ende als sijn Excellentie bevinden sal sulcx oorboitlijck te wesen tot welvaert van der Stadt, ende Lande voorschreven. Ende sullen aldan alsulcken Gouverneur ofte knechten die van der Catholijcxer religie, noch die Gheestlijcke plaetsen ende persoonen, noch heure goeden, egheen hinder ofte belet moghen doen; blijven evenwel ende t'allen tijden de bewaernisse van des Stadts sleutelen by de Burghemeesters der voornoemde Stede.

I I I. Dat oock alle administratie van Justitie, criminele ende civile, wereldlijcke ende gheestlijcke jurisdictie, yder in sijn respect, blijven sal by de Magistraten, Wetten ende Officieren, nu zijnde, of by andere, die jaerlijcx in hunne plaetse ghestelt sullen werden, by den ghenen, die naer oude costumen, ende van rechts weghe, daer toe præminentie hebben ende gherecht zijn, alles conform ende volghende de oude privilegien ende costumen, voor dese troublen aldaer gheobserveert.

I V. Sul-

- I V.** Sullen oock blijven onder 't resort ende appellatie van alle sententien ende vonnissen, als na ouder costumen, in welcke ende alle andere hare oude privilegien, gherechtigheden, handtvesten, keuren ende oude costumen sijne Excellentie beloofst heeft, ende beloofst midts desen, den selven van der Goes ende Zuydtbevelandt te mainteneren ende beschermen, sonder eenighe infractie.
- V.** Wat nu raectt de schulden by de Staten van Hollandt ende Zeelandt ghemaectt ende ghecontracteert voor date van desen, daer af sullen die van der Goes ende Zuydtbevelandt vry ende exempt zijn, ende oock ghenieten alle vryheydt van licenten, ende anders, als andere Steden van Hollandt ende Zeelandt.
- V I.** Ende want de voorz. van der Goes ende Zuydtbevelandt noch schuldich zijn seeckere merckelijcke somme van penninghen, de welcke sy gheemployeert hebben tot de betalinghe ende quijtinghe van de Duytsche guarnisoenen, aldaer gheleghen hebbende, ende andere noodtsaecken, 'tzedert de maendt van October lestleden opghekomem, ten welcken sy luyden nu onlanx over den gheheelen Eylande gheschoten hebben twee schellingen, eene groote vlaems op 't ghemet, staende alsnoch te innen; soo is voorwaerde, dat de selve van der Goes ende Zuydtbevelandt midtsdien, noch van bezaeyde landen, noch van hoornbeesten yet betalen en sullen totter ghemeender saecken, tot Kersmis toe naestkomende; maer sullen van alsdan voorts alsulcken geschot schieten over de hemels breedte van de voorz. Eylande, tot profijte van de ghemeene saecken, als die van Hollandt ende Zeelandt sullen doen ende schieten over heure bezaeyde ghemeten ende merghentale, midts welke generale belastinghe 'tvoorz. Eylandt van Zuydtbevelandt vry ende exempt sal zijn van eenigen contributien over heure hoornbeesten te doen ende betalen.
- V I I.** Sullen anders neffens den anderen draghen als andere imposten ende lasten, ingaende den eersten Aprilis naestkomende, uytghefondert dat de Stede van der Goes, in respecte van hare groote schulden, lasten ende armoede, vry ende exempt sal zijn van alle imposten ofte accijsen, die men heft op de wijnen ende bieren alleenlijck.
- V I I I.** Allen welcken poincten ende articulen de Princelijcke Excellentie, midts gaders de voorz. Ghesanten, yder in sijn regard, beloofst hebben, ende belooven midts desen, te onderhouden ende doen onderhouden, sonder daer teghens te contravenieren in eenigher manieren.

Aldus

Aldus overkomende, veraccordeert ende besloten onder die signature ende zeghel van de voorsz. Heere Prince van Orangjen, ter eenre, ende de voornoemde Ghesanten, ter anderen zijden, binnen der Stede Middelburch op den 22 dach van Martij, anno 1577. Was onderteeckent, *Guillame de Nassau*. Ende ghecachetteert met het cachet van de Heere den Prince van Orangjen; ende mede onderteeckent, Cornelis Polderman, Ian Adriaensz. Blanck, Pieter Jaspersz. ende Jacob Valcke. Onderstondt, ghecollationeert met het principael, is daer mede bevonden t'accorderen; By my, als Secretaris der Stede van der Goes, ende was gheteekent, *Joby*.

In den selven jare, op den 17 April, zijn oock die van ter Tholen met den Prins van Orangjen, minnelijck ende vrywillichlijck vergheleken, werdende daer toe opghemaect dese plichtelijcke brieven;

Naer dien dat d'eersame Gregorio del Plano, Bailliu ende Dijkgrave; Marinis Anthonisz. Colle, Burghemeester; ende Mr. Jacob van Gelre, Schepen der Stede van der Tholen, als Ghecommitteerde van weghen der selvet Stede ende Lande, hen ghetranspoteert hadden, ende verschenen waren voor den hooghghebooren Vorst ende Heere, den Prince van Orangjen, Grave van Nassau, &c. als Stadthouder over Hollandt, Zeelandt, West-Vrieslandt, ende Utrecht, alles uyt krachte van de commissie, ende procuratie, daer van den teneur van woorde te woorde hier naer volght;

Allen den ghenen die dese letteren sullen sien oft hooren lesen, Burghemeesters, Schepenen, ende Raedt der Stede ende Lande van der Tholen, saluyt. Doen te weten, dat wy hebben ghecommitteert, ende volle macht ghegheven midts desen Gregorio del Plano, Bailliu ende Dijkgraef der Stede ende Lande van der Tholen; Marinis Anthonisz. Colle, ende Mr. Jacob van Gelre, onsen medebroeder in Schependom, om van onsent wegen te reysen aen mijnen ghenadighen Heere, den Prince van Orangjen, Gouverneur van Hollandt, Zeelandt, ende Vrieslandt, ende verklaren, dat wy volcredich zijn onder sijn gebiedt te komen, volgende de pacificatie ghemaect tot Gendt, midts dien volghende, hebbende van sijne voorsz. Excellentie satisfactie op de poincten, die by sijne Excellentie daer toe van onsent wegen, gheteyckent onder de handt van onsen Secretaris, sullen remonstreren ende aengheven; ghevende daer en boven midtsdesen onse voorsz. Ghecommitteerde speciael last, faculteyt ende bevel, om met sijn voorsz. Excellentie te intervenieren ende besoigneren, 'tghene dient tot welvaert van den Lande, ende dienste van sijne Majesteit; belovende voor goet, vast, ende van waerden te houden, al 'tghene by onse voorsz. Ghecommitteerde hier inne, ende alle